

KANSALLISEN KOKOOMUSPUOLUEEN VAALIOHJELMA v. 1945

Kansanvalta ja parlamentarismi

Kansanvaltaan ja parlamentarismiin perustuva valtiojärjestys on säilytettävä ja turvattava. Kaikkea toimintaa, joka tähtää terveen demokraattisen katsantokannan vahvistamiseen, on voimakkaasti edistettävä.

Ulkopolitiikka

Suomen ulkopolitiikan päämääränä on valtakunnan itsenäisyyden turvaaminen.

Entistä enemmän on pyrittävä vahvistamaan Suomen ja muiden Pohjoismaiden välistä yhteisymmärrystä sekä luomaan sodan johdosta katkenneet suhteet muihin maihin hyviksi ja kestäviksi.

Erityisesti on kiinnitettävä huomiota molemminpuoliseen luottamukseen ja toisensa oikeuksien kunnioittamiseen perustuvien vilpittömien suhteiden aikaansaamiseen Suomen ja Neuvostoliiton välille.

Maanpuolustus

Puolustuslaitosta on aineellisten mahdollisuuksien ja olosuhteiden mukaan kaikissa suhteissa kehitettävä. Asevelvollisten ruumiillisen ja henkisen kunnon kasvattamiseen sekä terveydenhuoltoon on kiinnitettävä erityistä huomiota. Invaliideille on annettava kaikki tarpeellinen hoito. Puolustuslaitoksen tehtävistä vapautuneiden asema on turvattava.

Yleinen talouspolitiikka

Sodasta kärsimään joutuneiden kansamme jäsenten toimeentulon edellytyksiä on kehitettävä, että he nopeasti kykenevät osallistumaan elinkeinoelämään tuotanto- ja ansaitsemiskykyisinä kansalaisina.

Kansantalouden kaikki voimat, nimenomaan tuotantovoimat, on pantava niin täydellisesti ja tarkoituksenmukaisesti toimintaan kuin suinkin mahdollista, ja taloudellisen yritteliäisyyden vilkastumiselle ja elinkeinotoiminnan laajenemiselle on sen vuoksi luotava edellytykset.

Sosialisoimispyrkimyksiä on päättävästi vastustettava.

Liikenneolojen kehittämiseen ja parantamiseen on kiinnitettävä niiden suuren merkityksen mukaista huomiota.

Omien taloudellisten voimavarojemme hyödyntämisen ja kehittämisen ohella on ryhdyttävä toimenpiteisiin ulkomaankaupan ja muunkin ulkomaisten kanssa tapahtuvan taloudellisen vuorovaikutuksen laajentamiseksi ja tehostamiseksi.

Valtiontalous ja verotus

Lujaa ja tarkoituksenmukaista finanssipolitiikkaa on jatkettava ja edelleen kehitettävä.

Rahamme arvoa on tehokkaasti suojeltava, samalla kuitenkin varoen, että rahanarvopoliittiset toimenpiteet eivät lamauta elinkeinoelämää eivätkä estä tuotannon kasvua. Hintojen ja palkkojen kehitystä on edelleenkin valvottava ja säännösteltävä.

Verotusjärjestelmää on kehitettävä niin, että verorasitus jakaantuu kansantaloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla ja yksityisten veronmaksajien kantokykyä ylittämättä sekä elinkeinotoiminnan laajentumiskykyä ja -halua tukahduttamatta.

Maatalouskysymykset

Maatalouden edistämisen- ja tukemistoimenpiteitä on valtiovallan taholta edelleen jatkettava ja kehitettävä sekä yritteliäisyyttä edistettävä, jotta maataloutemme saataisiin omavaraisuutta silmällä pitäen entistä tuotantokykyisemmäksi ja monipuolisemmaksi.

Valtiovallan on entistä tehokkaammin edistettävä uudisraivauksen tukemista. Samoin on peltojen salaojittamista valtion taholta edistettävä.

Kotoisten lantavarain hoitoa on neuvonta- ja tukemistoimenpitein parannettava ja väkilannoitteiden saantia helpotettava. Tässä tarkoituksessa olisi maahamme myös kiireellisesti perustettava typpitehdas. Maa- ja metsätaloudellinen tieteellinen tutkimustyö on kehitettävä entistä enemmän palvelemaan käytännöllisen toiminnan tarpeita.

Maatalouden luotto-oloja on myös valtiovallan toimenpitein ajoissa käytävä vakiinnuttamaan. Valtiovallan toimenpitein on maataloustuotteiden ja metsän hinnat pysytettävä sellaisina, että maa- ja siihen liittyvä metsätalous pystyy antamaan harjoittajalleen samanlaisen toimeentulon kuin vastaavan suuruiset muut yritykset ja maksamaan työntekijöilleen sellaisen palkan, joka takaa heille muiden tuotannonalojen työntekijöiden oloja vastaavan elintason.

Valtion on perustettava paikallisia viljavarastoja, joihin viljaa ostetaan hyvinä vuosina ja joista sitä myydään kadon sattuessa.

Metsänparannustoimintaa sekä yksityisten että valtion omilla mailla on jatkuvasti tehostettava.

Asutustoiminta

Valtiovallan on suunniteltava asutustoimintaa sellaisessa laajuudessa, että siirtoväki, sotainvaliidit, velvollisuutensa täyttäneet rintamamiehet ja sotelesket perheineen, jotka haluavat maata ja joilla on edellytyksiä toimia itsenäisinä maanviljelijöinä, pääsevät omien tilojen omistajiksi. Valtion välittömästi suorittamassa tai sen ohjaamassa

asutustoiminnassa on huomio tämän mukaisesti ensi sijassa kohdistettava uusien elinkelpoisten viljelystilojen muodostamiseen. Tämän ohessa on kuitenkin tarpeen mukaan suunniteltava asuntoviljelystiloja ja asuntotiloja sellaisille paikkakunnille, joissa tilojen omistajilla on tilaisuus puutarha- ja vihannesviljelykseen tahi ansiotyön saantiin.

Siirtoväelle annettaviin viljelystiloihin tulee kuulua myöskin valmista tai valmiiksi raivattua peltoa.

Asutustoiminta on ensi sijassa ohjattava viljelyskelpoisille raivattaviksi sopiville maille, joita suoritettujen tutkimuksien mukaan on sangen runsaasti. Ensi kädessä on asutukseen käytettävä valtion omistamia maita.

Siirtoväelle on varattava mahdollisuus vuokrata tilansa läheisyydessä valmista peltoa siihen asti kunnes sen omat viljelykset on saatu kuntoon.

Valtion maitten asuttamisen ohella on asutustoiminta tarpeen vaatiessa ulotettava myöskin yksityisten omistamille maille. Tässä tarkoituksessa on valtion toimesta ostettava suuria ja keskikokoisia tiloja, varsinkin sellaisia, jotka viljelyksiensä hajanaisuuden vuoksi ovat vaikeasti viljeltävissä, ja osoitettava ne tarkoituksenmukaisiksi viljelytiloiksi. Omatoimisuutta ja yksityistä aloitetta sekä yleensä vapaaehtoista toimintaa on erikoisesti hyväksi käytettävä asutuskysymystä järjestettäessä.

Mikäli voidaan todeta, ettei asutusmaan tarvetta kyetä vapaaehtoista tietä tyydyttämään, on turvauduttava pakkolunastukseen. Sen jälkeen kun valtion omistamat tarkoitukseen sopivat maat on asutukseen käytetty, on pakkolunastettava asutusmaata kuntien, seurakuntien, yhtiöiden ja muiden yhteisöjen maista sekä rappiolla olevista yksityistenkin henkilöiden omistamista maista. Jos vielä edellämainittujen toimenpiteiden jälkeen osoittautuu välttämättömäksi pakkoluovuttaa valmista peltoa ja viljelyskelpoista maata yksityisten omistamista tiloista, on huolehdittava siitä, että uutta asutusta luotaessa varotaan hävittämästä ja rikkomasta ensiluokkaisessa viljelyksessä olevia, varsinkaan salaojitettuja ja hyvillä talousrakennuksilla varustettuja tiloja. Erityisesti on huolehdittava varsinaisten talonpoikaistilojen säilymisestä.

Milloin maata tai rakennuksia asutustarkoituksiin pakkolunastetaan, on niistä samaten kuin menetetyistä rakennusarvoista luovuttajalle suoritettava käypä hinta.

Valtion on riittävän suurin palkkioin ja edullisin lainoin tuettava asutustilojen perustamista sekä tarpeen vaatiessa huolehdittava perustamistöiden suorittamisesta.

Viljelysmaan ohessa asutustilallisille on annettava riittävästi metsää.

Siirtoväen kysymykset

Siksi kunnes siirtoväki on saatu sijoitetuksi entisiin ammatteihin, on sen asunto-oloihin kiinnitettävä tarkkaa huomiota ja sen huolto riittävästi turvattava.

Siirtoväen lopullinen sijoitussuunnitelma on niin laadittava, että siirtoväki voi entisen laatusissa oloissa menestyksellisesti harjoittaa aikaisempaa elinkeinoaan.

Asutustoiminnassa on ennen muuta otettava huomioon siirtoväen tarpeet.

Korvauslaki on niin säädetty, että korvaukset mikäli mahdollista vastaavat menetetyn omaisuuden täyttä arvoa.

Pohjois-Suomen asujamiston vahingot on myös mahdollisuuksien mukaan täyteen määräänsä korvattava ja sikäläisen hävitetyn alueen jälleenrakentamista tarmokkaasti tuettava.

Sosiaaliset tehtävät

Kansalaisten keskeisen yhteisvastuuntunnon syventämiseksi ja kansakunnan elinvoiman ja elämisen tahdon lujittamiseksi on sodasta välittömästi kärsimään joutuneiden ja yleensä vähävaraisten kansankerrosten taloudellista asemaa tuettava ja niiden sosiaalinen asema turvattava. Sosiaaliset uudistukset on suoritettava suunnitelmallisesti ja ripeästi. Valtion ja kuntien toiminnalle on hankittava tukea seurakuntien, yhteisöjen ja yksityisten kansalaisten sosiaalisen harrastuksen pohjalla.

Sosiaaliset uudistukset on suunniteltava siten, että ne eivät heikennä yksilöiden omavastuisuutta ja velvollisuudentuntoa, vaan että ne päinvastoin edistävät omatoimisuutta ja vastuuntuntoa. Sotaleskien ja -orpojen sekä kaatuneiden varattomien vanhempien huoltoeläkkeet ja Sotainvaliidien tapaturmakorvaukset on määrättävä sellaisiksi, että ne turvaavat tyydyttävän elintason elinkustannusten vaihdellessakin. Sotaleskien ja -orpojen sekä Sotainvaliidien lakisääteiseen huoltoon tulee aina kuulua elimellisenä osana vastuuntuntoa ja omatoimisuutta edistävä valtion ohjaama työhuolto.

Vapaan huoltotyön tulee myös edistää omatoimisuutta ja yritteliäisyyttä.

Sota- ja sotilastapaturmia koskeva lainsäädäntö on yksinkertaistettava ja koottava.

Valtion rahataloudellisen aseman suomassa laajuudessa on valvottava, että kansaneläkelaitoksen suorittamat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet sekä valtion äitiysavustus antavat elinkustannusten vaihdellessakin riittävän turvan niiden saajille.

Sodan johdosta kiristyneen asuntopulan poistamiseksi on julkisilla varoilla tuettava yleishyödyllistä ja yksityisten henkilöiden omaa tarvetta varten tarkoitettua rakennustoimintaa. Ensisijaisesti on valvottava asepalveluksesta vapautuneiden perheellisten henkilöiden, siirtoväen ja lapsirikkaiden perheiden asunnonsaantia. Taloudellisen tuen ohella on rakennustoimintaa edistettävä asiantuntevan neuvonnan avulla. Kansalaisten oma-aloitteisuuden ja omatoimisuuden merkitystä asuntokysymyksen ratkaisemisessa on määrätietoisesti tehostettava.

Maaseudun asunto-olojen parantamiseen ja viihtyisyyden lisäämiseen on kiinnitettävä vakavaa huomiota.

Kotitalous- ja kodinhoitoneuvontaa on tarmokkaasti edistettävä.

Väestökysymyksen myönteistä ratkaisua on edistettävä avioliittoon menneille myönnettävillä kodinperustamislainoilla. Samaan päämäärään, on pyrittävä perheellisillä ja valtion, kuntien sekä yksityisten työnantajienkin palkka- ja asuntopolitiikan avulla sekä tarkoituksenmukaisella verotuspolitiikalla. Asianmukaisella valistustoiminnalla on pyrittävä

lisäämään kansalaisten siveellistä ja yhteiskunnallista vastuuntunnetta ja siten edistämään perheenmuodostusta ja tervehenkistä perhe-elämää.

Valtiovallan tulee tukea sellaista kansalaistoimintaa, joka lisää viihtyisyyttä ja tuottaa henkistä virkistystä. Siinä mielessä on tuettava kesäsiirtola-, lomakylä- ja kansankylpylätoimintaa. Työnantajien harjoittamaa huoltotoimintaa on mahdollisuuksien mukaan tehostettava.

Sodan johdosta puutteellisen ammattikoulutuksen saaneille taikka sitä ilman jääneille nuorille ikäluokille on varattava tilaisuus taipumustensa, ikäkautensa ja huoltovelvollisuuksiensa mukaiseen ammattikoulutukseen.

Henkisen työn alalle aikovien asepalveluksessa olleiden henkilöiden keskeytyneitä koulu- ja korkeakouluopintoja on helpotettava ja taloudellisesti tuettava. Lahjakkaimmille on varattava tilaisuus tieteelliseen työskentelyyn tai eri taidealojen harjoittamiseen.

Nuorison ja naisten työttömyyden vastustamiseksi on näiden väestöryhmien ammattikasvatusta tehostettava. Samoin on etsittävä soveliaita keinoja kausityöttömyyden rajoittamiseksi.

Työtilaisuuksia järjestettäessä on varoja ensi sijassa kiinnitettävä sellaisiin yleisiin töihin, jotka edelleen antavat työtä ja työtilaisuuksia kotimaiselle tuotannolle tai jotka edistävät asutus- ja rakennustoimintaa.

Työnvälitystoimintaa on tehostettava erityisesti nuorisoa ja henkisen työn tekijöitä sekä maataloustyöväkeä silmällä pitäen.

Sosiaalipoliittiset kysymykset on ratkaistava omien olojemme pohjalta lähtien ja suomalaista ajatustapaa vastaavalla tavalla.

Nuorisokysymys

Nuorisokysymyksen hoitamisen tulee perustua kansan eri ikäluokkien väliseen luottamukseen sekä nuorison omatoimisuuteen.

Nuorisotyössä on erityisesti kiinnitettävä huomiota nuorison henkisen ryhdikkyuden, raittiin elämäntavan, yhteiskunnallisesti valveutuneen mielen, kansallisen ajattelutavan sekä lujan ja kestävä vakaumuksen kehittämiseen ja ruumiillisen kasvatuksen tehostamiseen.

Nuorten ammatinvalinnan ohjausta, ammattikoulutusta sekä yleensä opintojen ohjaamista terveeseen suuntaan on määrätietoisesti kehitettävä.

Kansanterveys

Kansanterveyttä on voimakkaasti edistettävä.

Raittiusasia

Alkoholijuomain käyttöä on pyrittävä supistamaan mahdollisimman vähiin. Aatteellista raittiustyötä on riittävästi määrärahoilla tuettava ja saatava se entistä tehokkaammaksi varsinkin nuorison keskuudessa.

Lainsäädäntöä edelleen kehitettäessä on pidettävä päämääränä sitä, että väkijuomain käytön turmiollisia vaikutuksia ehkäistään.

Taistelu rikollisuutta vastaan

Valtiovallan on päättävästi toimittava rikollisuuden huolestuttavan kasvun tyrehtyttämiseksi vahvistamalla järjestysvaltaa, kehittämällä lainsäädäntöä ja työskentelemällä kansalaismielipiteen herättämiseksi tukemaan lainalaisen yhteiskuntakurin ja oikeusjärjestyksen ylläpitämistä tarkoittavia viranomaisten toimenpiteitä.

Henkisen työn tekijät

Henkisen työn tekijäin palkkausta on taloudellisten olosuhteiden edellyttämässä määrässä parannettava.

Verotus on pyrittävä järjestämään niin, etteivät henkisen työn tekijät joudu muita epäedullisempaan asemaan.

Henkisen työn tekijäin koulutukseen ja työllisyyskysymykseen on kiinnitettävä asianmukaista huomiota.

Neuvotteluoikeutta koskevaa lainsäädäntöä on siten kehitettävä, että kaikki palkkaa nauttivat henkisen työn tekijät saavat sanotun oikeuden.

Kristillinen kirkko

Kun kristillinen kirkko vaikuttaa kansaamme eheyttävästi, yhteiskunnallista vastuuntuntoa herättävästi ja rikollisuutta vastustavasti, on kirkon yhteistoiminta valtion kanssa säilytettävä ja sille turvattava tarpeellinen toimintavapaus sekä kestävä taloudellinen pohja. Uskonnonopetusta ei kansakouluissa eikä oppikouluissa ole vähennettävä.

Yleinen kulttuuripolitiikka

Valtiovallan on harjoitettava määrätietoista kulttuuripolitiikkaa, jonka päämääränä on oleva kansakunnan henkisten voimien tarkoituksenmukainen käyttäminen.

Eri koulumuodot on saatettava keskenään lukumääräisesti oikeaan suhteeseen.

Yliopiston ja korkeakoulujen opettajien palkat on saatettava heidän ammattivalmistustaan ja asemaansa vastaavalle tasolle.

Lahjakkaille vähävaraisille opiskelijoille on varattava riittävästi apurahoja.

Oppikoululaitoksen kehittäminen

Oppikoululaitosta kehitettäessä on pidettävä huolta siitä, että täysiluokkainen oppikoulu kykenee täyttämään tehtävänsä korkeimman opetuksen pohjana. Myöskin on huolehdittava siitä, ettei keskikoulu menetä mahdollisuuttaan tarjota oppilailleen opintojen jatkamiseksi tarpeellista tietomäärää.

Oppikouluopetuksessa on pyrittävä entistä suurempaan keskitykseen, samalla, kun opettajille on valmistettava tilaisuus häiriintymättä omistautua tärkeään tehtäväänsä.

Kansanopetus ja vapaa kansansivistystyö sekä ammattiopetus

Yleistä kansanopetusta on kehitettävä silmällä pitäen sitä, että kansakoulu kansamme laajojen piirien ainoana koulumuotona säilyttää itsenäisyytensä.

Yhteiskunnan perusteita lujittavaa ja kansalaismieltä sekä siveellistä luonnetta kehittävää vapaata kansansivistystyötä on tehokkaasti tuettava.

Nuorison ammattikasvatusta on kehitettävä ammattikoulujen lukumäärän lisäämisen ja ammatinvalinnan neuvonnan avulla.

Valtion virastot ja laitokset sekä viran- ja toimenhaltijat

Virastotyön rationalisoimista on jatkettava.

Valtion viran- ja toimenhaltijain taloudellista asemaa on parannettava maksamalla heille elinkustannusten vaihteluista riippuvat ja yleensä sellaiset palkat, että kuhunkin tehtävään saadaan riittävän pätevää työvoimaa ja että palkkaus on oikeassa suhteessa työn laatuun ja virkaan tai toimeen kuuluvaan vastuuseen.

Kunnalliset kysymykset

Kunnallinen itsehallinto on edelleen säilytettävä mahdollisimman laajana.

Valtion ja kuntain talouden keskinäisen suhteen vastainen järjestäminen on perusteellisesti selvitettävä ja selvityksen pohjalla on vakaannutettava ne yleiset periaatteet, joita julkisten tehtävien ja menojen suorittamista koskevassa lainsäädännössä on noudatettava.

Säädettäessä lakeja, jotka sitovat kuntien varoja tai asettavat kunnille niiden varsinaisen toimialan ulkopuolella olevia valtion tehtäviä, on meneteltävä tarpeellisella varovaisuudella.

Kunnille ei erityisten laissa säädettyjen, varoja kysyvien velvollisuuksien täyttämiseksi ole asetettava suurempia vaatimuksia kuin on välttämätöntä ja kuntien talous voi kohtuudella kestää; missä kuntien taloudellinen kantokyky ilmeisestikään ei niiden täyttämistä kestäisi, on niille suotava tarkoituksenmukaisia helpotuksia.

Mahdollisuuksia kuntien yhteistoiminnan laajentamiseksi on edelleen selvitettävä; valtion on tarpeellisessa määrin tuettava kuntien yhteistoimintaa.

Kuntien on omalta osaltaan osallistuttava toimintaan sodan seurausten lieventämiseksi.

Tarkoituksenmukaisen hallinnon ja taloudenhoidon järjestelyn kautta on kuntien pyrittävä säästäväisyyteen ja vakiinnuttamaan taloudellista asemaansa.

Kuntien on kiinnitettävä erityistä huomiota kunnallisverotuksen pitämiseen kohtuuden rajoissa ja mikäli mahdollista, sen alentamiseen.